

FUNDUSZ FEMINISTYCZNY

W 2022 roku

PODSUMOWANIE

Stawiamy opór. Solidarność i pomoc wzajemna nasza siła!

Drogie Osoby,

żegnamy się z 2022 rokiem i chociaż jedną nogą jesteśmy już w kolejnym, z całym mnóstwem planów i marzeń, to dzisiaj chcemy się zatrzymać i wrócić do tego, co za nami.

Ostatnich dwanaście miesięcy był to czas wyjątkowo trudny, pełen nowych trosk i niezwykle ważnych spraw wymagających od nas wszystkich niespotykanej dotąd mobilizacji i siły. Był to czas napięcia, turbulencji i radykalnych zmian, którym towarzyszyła złość oraz lęk, ale też niezwykła uważność, solidarność i empatia. Kończymy rok 2022, doceniając ogrom niezaplanowanej, a solidnie wykonanej pracy, rozpoznając siłę i elastyczność ruchów feministycznych i queerowych w Polsce i na świecie. Jednocześnie z troską i empatią myślimy o zmęczeniu i potrzebie regeneracji w naszej organizacji i całej społeczności.

W dniu rozpoczęcia inwazji Rosji na Ukrainę nasz świat się na chwilę zatrzymał, a następnie bezpowrotnie zmienił.

To był moment ogromnego strachu o życie osób z Ukrainy i wielkich obaw o dobrostan uchodźców przed wojną. Wyjątkowo jasne stało się też, w jak przerażająco destrukcyjnym splocie połączone pozostają: nacjonalizm, imperializm, patriarchy, nieograniczona eksploatacja paliw kopalnianych i nigdy niekończąca się pogoń za zyskiem. Potrzeba feministycznej solidarności i wspólnego działania stała się pilniejsza niż kiedykolwiek wcześniej.

Rok 2022 był czasem niespotykanej opresji, ale też maksymalnego oporu – pełnej mobilizacji dla wsparcia organizacji i grup działających w Ukrainie i tych, które pomagają osobom uchodźczym w Polsce.

Jednocześnie w 2022 roku nie zrezygnowaliśmy z wcześniejszych planów i misji Funduszu Feministycznego. W tym roku przeznaczyliśmy największe w historii FemFundu pieniądze na feministyczny aktywizm: aż 1 590 241,53 zł.

Pierwszych herstorycznych wydarzeń było jednak więcej! Wydałyśmy raport o feminizmie w Polsce „Jest opresja – jest opór”, w którym znalazły się informacje zebrane od ponad 600 grup i organizacji.

Odbył się również pierwszy herstoryczny Zjazd Funduszu Feministycznego, w którym wzięło udział przeszło 90 osób z ponad 50 grup aktywistycznych działających w Polsce – grantobiorczyń FemFundu. Spełniły się nasze marzenia! Bo marzyłyśmy o tym, by ruch feministyczny miał więcej przestrzeni na poznawanie się, budowanie więzi, współpracę i uczenie się od siebie.

Zamykamy kolejny rozdział z życia FemFundu, ale zanim to zrobimy, zobaczcie, jak wiele feministycznego dobra wydarza się z Wami i dzięki Wam każdego dnia. Przeżyjmy to jeszcze raz 😊

*Ania, Do, Ilia, Gosia, Gosia,
Justyna, Magda, Marta i Mona*

The text is surrounded by several hand-drawn white scribbles. One is on the left side, another is above the hyphen, a third is below the letter 'з', and a fourth is on the right side near the exclamation point.

**Ukraino –
Ми з Вами!**

Wsparacie interwencyjne dla drup działających w Ukrainie

Od początku inwazji na Ukrainę pozostawaliśmy w kontakcie z siostrzanym funduszem kobiecym w Ukrainie (Ukrainian Women's Fund – Український Жіночий Фонд) i lokalnymi grupami feministycznymi.

Chociaż głównym obszarem działania FemFundu jest ruch feministyczny w Polsce, w którym jesteśmy zakorzenione, to czujemy, że naszym obowiązkiem i wyrazem solidarności było wzmocnienie aktywizmu siostr w Ukrainie. Dzięki wsparciu organizacji partnerskich i po konsultacjach z siostrzanym funduszem z Ukrainy zdecydowałyśmy się przyznać granty interwencyjne dla ukraińskiego środowiska aktywistycznego. Wsparły one zarówno działania humanitarne, jak i codzienną pracę grup i kolektywów, które nie mogły uzyskać pieniędzy z innych źródeł.

W trybie przyśpieszonym w marcu i kwietniu 2022 roku przekazałyśmy łącznie prawie 300 000 zł czterem grupom i organizacjom działającym w Ukrainie:

● Women's Perspectives (Громадська організація Центр Жіночі Перспективи)

Organizacja kobieca ze Lwowa, działająca od ponad 20 lat. Obecnie tworzy tymczasowe schronienia dla kobiet i dzieci, które uciekły do Lwowa i okolic z regionów intensywnych walk. Pierwszy hostel powstał w ich własnym biurze, które szybko zaadaptowały na sypialnie, kuchnie i inne pomieszczenia do życia. W lokalach interwencyjnych przez pierwszych siedem miesięcy wojny mieszkało 2000 osób: kobiet z niepełnosprawnościami, kobiet starszych, matek z dziećmi – w tym z noworodkami, dla których schronienie WP jest pierwszym mieszkaniem w życiu. W każdym lokalu wsparcia udzielają psycholożki, a osoby korzystające z noclegów mogą uzyskać pomoc w codziennych sprawach, takich jak znalezienie pracy w nowym mieście.

● Feminist Workshop (Феміністична майстерня)

Młoda organizacja feministyczna ze Lwowa, która zajmuje się sieciowaniem aktywistek, edukacją o feminizmie. Po wybuchu wojny członkinie Feminist Workshop stworzyły mieszkanie dla osób aktywistycznych (FemKwartirę), gdzie mogą one kontynuować swoje działania. Organizują też opiekę nad dziećmi, grupy wsparcia dla kobiet i osób niebinarnych oraz pomagają w relokacjach osobom, które potrzebują wyjechać z Ukrainy.

● Kharkiv Women Association Sphere (Харківське Жіноче Об'єднання «Сфера»)

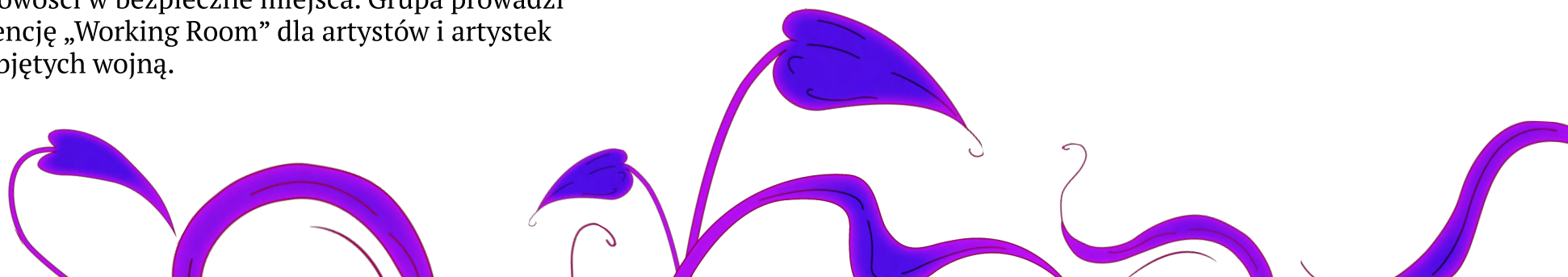
Jedyna lesbijsko-feministyczna organizacja w Ukrainie, obecnie prowadzi grupy wsparcia dla kobiet i osób, które pozostały we wschodniej części Ukrainy, udziela pomocy finansowej, pomaga uzyskać wsparcie ginekologiczne i prawne. Członkinie Sfery zorganizowały m.in. w Charkowie protest przeciwko przemocy seksualnej i gwałtom, których sprawcami są żołnierze z Rosji. Niedawno Sfera przeprowadziła pierwszy i jedyny od 24 lutego Tydzień Dumy na terytorium Ukrainy, w tym marsz Metro Pride w metrze charkowskim, najbezpieczniejszym obecnie miejscu miasta.

● Assortment Room (Асортиментна Кімната)

Asortymentna Kimnata to projekt, który wspiera „sztukę na peryferiach” – w tym tę tworzoną przez młode artystki. Od wybuchu wojny zespół zajmuje się ewakuacją archiwów artystycznych i ochroną dziedzictwa kulturowego przed zniszczeniem oraz grabieżą, sprowadzając dzieła sztuki z różnych miast Ukrainy: Kijowa, Odessy, Zaporozża, Białej Cerkwi i innych miejscowości w bezpieczne miejsca. Grupa prowadzi także rezydencję „Working Room” dla artystów i artystek z terenów objętych wojną.

W odpowiedzi na wojnę w Ukrainie zespół FemFundu zorganizował też pierwszy w swojej historii transport humanitarnej. Ciężarówka zapakowana termosami, lampami solarnymi, powerbankami, agregatorami prądu, stacjami ładowania, grzałkami turystycznymi, przenośnymi kuchenkami, ładowarkami, śpiworami, lekami i środkami higienicznymi trafiła do Lwowa, do organizacji kobiecej Women's Perspective.

O wojnie, kryzysie humanitarnym, ale też planetarnym feminizmie – współpracy i solidarności ponad granicami, rozmawialiśmy w 2022 roku z siostrzanymi funduszami z Sieci Prospera. Warszawa jako miejsce spotkania nie była w tych miesiącach wyborem przypadkowym. Widzimy potrzebę osobistych, feministycznych rozmów tam, gdzie feminizm jest najbardziej potrzebny. FemFund po raz pierwszy wziął na siebie rolę organizatorki takiego wydarzenia, a w spotkaniu wzięły udział wspaniałe fundusze z Armenii, Bułgarii, Chorwacji, Francji, Gruzji, Hiszpanii, Holandii, Niemiec, Serbii i Ukrainy. Fakt, że nasza społeczność obejmuje również organizacje spoza Polski, o różnorodnych doświadczeniach oporu i zmiany, to dla nas bardzo duże wzmocnienie.

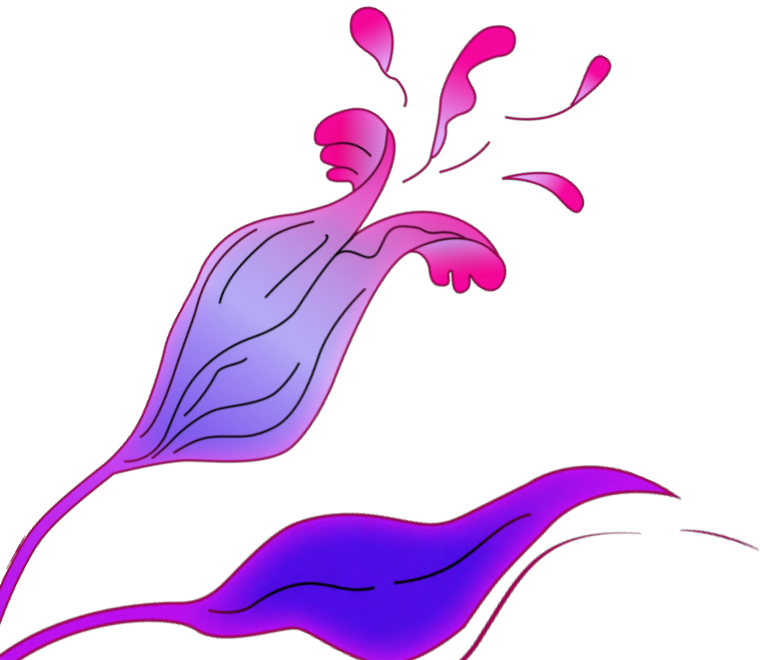
Wsparcie dla osób uchodzących przed wojną

Od wybuchu wojny zależało nam na tym, by feministyczne i queerowe społeczności, które tworzą sieć solidarności i wsparcia, mogły skupić się na tym, co najważniejsze, czyli zadbaniu o potrzeby osób w kryzysie – bez sztywnego harmonogramu, bez planowania odrębnych projektów, bez nadmiaru biurokracji.

Postanowiliśmy przekazać Granty poMocy organizacjom i grupom, które w związku z wojną trwającą w Ukrainie mobilizują się, by chronić życie, zdrowie i bezpieczeństwo osób uchodźczych oraz społeczności aktywistycznej.

Po rozmowach z grupami i organizacjami w trybie przyspieszonym przekazałyśmy 10 grantów na wsparcie osób uchodźczych i aktywistycznych. Granty trafiły do:

- **Alliance for Black Justice in Poland**, czyli koalicji organizacji, grup i osób, której celem jest wspieranie osób Czarnych, uciekających przed wojną w Ukrainie; osoby pochodzenia afrykańskiego poza traumą związaną z wojną doświadczały dyskryminacji rasowej w dostępie do wsparcia.
- **Fundacji Feminoteka**, która wspiera kobiety z doświadczeniem przemocy w relacjach oraz przemocy seksualnej, a po 24 lutego uruchomiła wsparcie w języku ukraińskim (m.in. infolinia pomocowa, bezpieczne miejsca noclegowe, pomoc prawna i psychologiczna).
- **Fundacji „Nasz Wybór” / Фонд „Наш вибір”**, prowadzonej przez kobiety pochodzące z Ukrainy, które od lat mieszkają w Polsce. Po inwazji Rosji Nasz Wybór stał się jedną z głównych organizacji wspierających społeczność ukraińską. Poza działalnością pomocową Nasz Wybór reaktywował Kluby Kobiet – przestrzeń na nieformalne spotkania, rozwój i relaks.

● **Fundacji RegenerAkcja**, która zajmuje się kwestiami wypalenia aktywistycznego. Wraz z mobilizacją organizacji, kolektywów i indywidualnych osób, które zaangażowały się we wsparcie dla osób z Ukrainy, wrosło ryzyko wypalenia. RegenerAkcja daje zmęczonym osobom aktywistycznym m.in. możliwość superwizji, konsultacji psychologicznej czy masażu.

● **Grupy Poland-Roma-Ukraine i Fundacji w Stronę Dialogu**, wspierających uchodźczynie i uchodźców ze społeczności romskiej, która doświadcza ogromnej dyskryminacji w dostępie do pomocy. Fundacja pomaga w dostępie do żywności, leków, bezpiecznych mieszkań, a także w długofalowej integracji.

● **NOMADA Stowarzyszenie na Rzecz Integracji Społeczeństwa Wielokulturowego**, która od lat wspiera osoby z doświadczeniem uchodźstwa i migracji, w tym osoby romskie, pracując z całymi społecznościami. Obecnie prowadzi m.in. centrum pomocy Blue Dot we Wrocławiu dla osób ewakuowanych z Ukrainy.

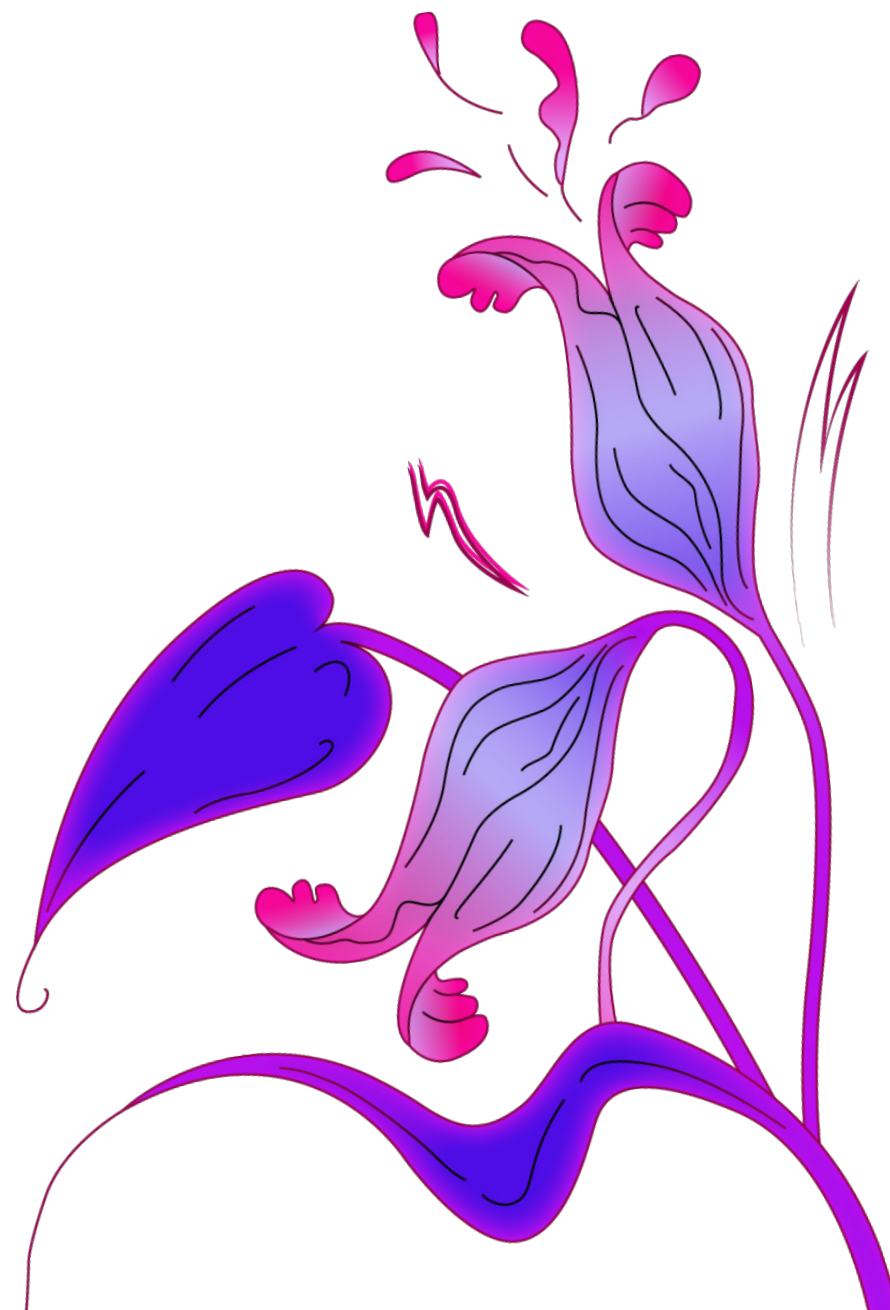
● **Stowarzyszenia „Dla Ziemi”**, które od lat pracuje z uchodźczyniami w ośrodku w Łukowie, a w tym roku uruchomiło interwencyjne wsparcie dla osób z Ukrainy (pomoc w znalezieniu mieszkania, wsparcie w zakupach, kursy polskiego). Dla Ziemi skupia się też na wzmacnianiu oddolnych sieci samopomocy, takich jak działająca w ich ogrodzie społecznym Kobięca Grupa Wsparcia Ukrainy.

● **Stowarzyszenia Homo Faber**, które działa na rzecz osób uchodźczych w Lublinie. Po wybuchu wojny HF uruchomiło wsparcie interwencyjne dla osób z Ukrainy, ale skupia się także na długofalowej integracji, wspieraniu niezależności ekonomicznej osób z Ukrainy oraz wzmacnianiu społeczności.

● **Stowarzyszenia MUDITA**, czyli organizacji działającej na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami oraz opiekunek i opiekunów. Po wybuchu wojny MUDITA otworzyła dwa hotele dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a także prowadzi grupy wsparcia dla osób asystujących OzN i infolinię pomocową.

● **Stowarzyszenia na rzecz imigranckich rodzin osób z niepełnosprawnością Patchwork**, założone przez imigrantki wychowujące w Polsce dzieci z niepełnosprawnościami. Od inwazji Rosji na Ukrainę zajmują się m.in. ewakuacją rodzin, w których są osoby z niepełnosprawnością, organizowaniem leków i pomocy rzeczowej, pomocą w dostępie do opieki zdrowotnej oraz noclegów.

Postanowiłyśmy jednak zrobić coś jeszcze! Wraz z zaprzyjaźnioną organizacją Miłość Nie Wyklucza stworzyłyśmy tymczasowe miejsce zamieszkania dla osób uchodźczych, które – ze względu na swoją tożsamość – były wykluczane z dostępu do oferty pomocowej. Przestrzeń została wyposażona we wszystkie potrzebne sprzęty i artykuły użytku domowego. Osoby zatrzymywały się u nas od kilku dni do kilku miesięcy, by odpocząć, nabrać sił i rozpocząć zadomawianie się w Polsce lub szukanie domu w innych miejscach. Od marca do września, kiedy funkcjonowała przestrzeń noclegowa, skorzystało z niej w sumie 12 kobiet, dzieci i osób głównie ze społeczności romskiej oraz społeczności LGBTQ.

НОУ БОРДЕРС

autorka zdjęcia: Yulia Krivich

POGOTOWIE FEMINISTYCZNE

FEM
FUND

Szybka kasa na pilne potrzeby

W ubiegłym roku ruszyliśmy z Pogotowiem Feministycznym, pozwalającym ekspresowo uruchomić pieniądze na działanie w nowych, nieprzewidzianych okolicznościach.

W obliczu wojny i w trybie awaryjnym feministycznego aktywizmu pilne granty okazały się szczególnie ważne i potrzebne. Stąd nasza decyzja o zwiększeniu kwoty jednego grantu do 3000 zł.

W tym roku ze wsparcia Pogotowia Feministycznego skorzystało 17 grup nieformalnych i organizacji feministycznych w Polsce – 10 z nich przeznaczyło pieniądze na pilne działania i bezpośrednią pomoc w związku z trwającą w Ukrainie wojną.

Solidarność i pomoc wzajemna naszą siłą —————>

” **Przez ok. 5 miesięcy prowadziłyśmy oddolny hostel transferowy dla osób uchodźczych. W najbardziej gorącym okresie (luty-marzec) hostel był otwarty bez przerwy przez cały tydzień. Staraliśmy zapewnić się naszym gościom bezwarunkowe wsparcie i wszystko, czego w danym momencie potrzebowały: miejsce do spania, dostęp do łazienki z wanną, dostęp do pralki, jedzenie, doładowania do telefonów, prowiant na dalszą drogę, a także wsparcie rozmową i wskazówkami typu: gdzie w Warszawie spotyka się społeczność ukraińska. Utwierdziłyśmy się w przekonaniu, że oddolne, niehierarchiczne, niekomercyjne inicjatywy w czasach kryzysów okazują się nierzadko ostatnią deską ratunku. To doświadczenie pokazało nam, że anarchoqueery potrafią się organizować i pomagać intersekcjonalnie, nie tylko „swoim ludziom”.**

-Grupa Nieustającej Pomocy

● **Kolektyw Requeer**

Zorganizowanie wydarzenia SOLIDARNX Z UKRAINĄ i wydanie publikacji benefitowej, z których zysk przeznaczono na wsparcie osób transpłciowych z Ukrainy.

● **Fundacja Pasjodzielnia**

Utworzenie miejsca tymczasowego schronienia dla osób uciekających przed wojną w Ukrainie.

● **Grupa Nieustającej Pomocy**

Stworzenie oddolnego, niekomercyjnego hostelu transferowego dla mam z dziećmi, wieloosobowych rodzin i osób queerowych uciekających przed wojną z Ukrainy.

● **Fundacja Nasze Małe Ojczyzny**

Zakup przeznaczonych dla kobiet paczek startowych, zawierających podstawowe kosmetyki i środki higieniczne, a także wyprawek szkolnych dla dzieci.

● **Matki na granicę**

Zakup nowej bielizny, środków higieny osobistej, telefonów komórkowych dla kobiet przetrzymywanych w zamkniętym ośrodku dla osób uchodźczych w Białej Podlaskiej.

” **Poza pracami solidarnościowymi autorstwa osób artystycznych, artystek i artystów w zinie, na wlepacach będzie można zobaczyć prace osób ukraińskiego pochodzenia, które są ważną częścią naszej społeczności. Zależy nam zwłaszcza na pokazaniu prac osób z Ukrainy, ponieważ promowanie ich sztuki jest dodatkowym sposobem wsparcia.**

-Kolektyw Requeer

● **Kobiety za Kółko**

Stworzenie sieci kierowczyń, które dowożą pomoc humanitarną i oferują bezpieczny i darmowy transport dla kobiet i dzieci z obszarów najbardziej dotkniętych wojną.

● **Potrzeby matek uchodźczyń z dziećmi w Polsce**

Stworzenie badań: ankiety internetowej/serii wywiadów indywidualnych oraz grup fokusowych pozwalających określić potrzeby matek uchodźczych i ich dzieci.

● **Fundacja Wrzenie**

Prowadzenie inicjatywy Queer Solidarnie, w ramach której grupa odpowiada na najpilniejsze potrzeby queerowych osób uchodźczych: m.in. opłacenie leków związanych z tranzycją i wizyt lekarskich.

● **Ciotki Klotki**

Zakupienie środków higienicznych, bielizny, sprzętów i rzeczy użytku codziennego dla uchodźczyń w lokalnych ośrodkach.

● **Kolektyw Podzegaczki**

Wydanie i wydruk zina o pracy, z którego dochód przeznaczony będzie na Komisję Pracownic Domowych (wśród których znaczącą grupą są uchodźczynie z Ukrainy)

” **Wiele kobiet mówi nam, jak wielki spokój ducha daje im fakt, że to kobieta jest kierowcą i jak wielki niepokój czują, kiedy taki przejazd oferowany jest przez mężczyznę. Choć wiemy, że większość mężczyzn ma dobre intencje, to zdecydowałyśmy się jeździć same, żeby dać tym kobietom, które i tak doświadczyły już traumy, choćby trochę oddechu i spokoju w podróży.**

-Kobiety za Kółko

Feminizm socjalny, intersekcjonalny i protestujący

Pilne interwencje Pogotowia nie ograniczały się wyłącznie do odpowiedzi na wojnę. Niezwykle ważna była dla nas możliwość wsparcia protestu osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunek_ów pod Pałacem Prezydenckim w listopadzie 2022. #2119 zł wynosi świadczenie dla opiekunki lub opiekuna osoby z niepełnosprawnością, które wiąże się z jednoczesnym zakazem pracy zarobkowej. To systemowa dyskryminacja, głodowe wsparcie i przerzucanie odpowiedzialności za leczenie, opiekę, rehabilitację i terapię na rodziny, w tym przede wszystkim kobiety.

Ten protest to walka o godne życie, całe życie i niezależne życie – oczywista feministyczna sprawa! Równe traktowanie osób z niepełnosprawnościami to nasza wspólna walka!

Pomóż nam dotrzeć z informacją o Pogotowiu do inicjatyw, które mogą potrzebować pilnych pieniędzy.

Szczegółowe informacje o Pogotowiu, znajdziesz na:

femfund.pl/pogotowie

Bo feminizm to pilna sprawa!

**Jeszcze
więcej
feminizmu**

MiniGranty

Od początku istnienia FemFundu, zależy nam na tym, by współpracować z organizacjami i grupami nieformalnymi, w których działają kobiety i osoby queerowe, w tym osoby z niepełnosprawnościami, mieszkające na wsi i w mniejszych miejscowościach, migrantki, uchodźczynie oraz osoby pozbawione ekonomicznego przywileju. MiniGranty są zaproszeniem do tej współpracy. ❤️

To nasz flagowy i cieszący się dużą popularnością program, umożliwiający otrzymanie 4900 zł na feministyczny start i spełnienie mniejszych lub większych feministycznych marzeń. To również zmiana zasad gry przyjętych w tradycyjnej filantropii: grupy, które złożyły wnioski, współdecydują o tym, do kogo trafią pieniądze.

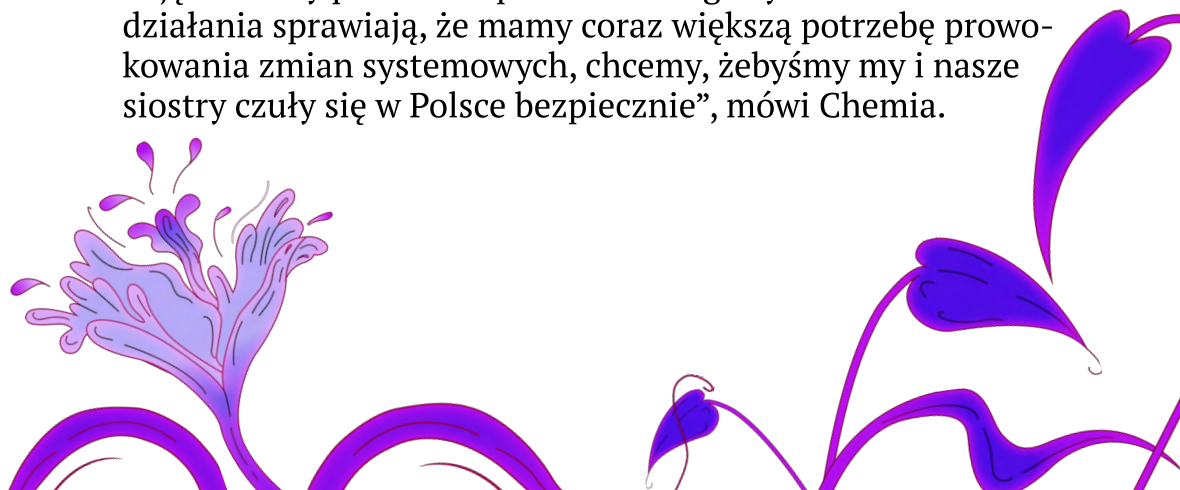
W 2022 roku MiniGranty wsparły rekordową liczbę 28 inicjatyw! Większość z nich została wybrana dzięki decyzjom samych grup i organizacji starających o wsparcie.

Ogromnie się cieszymy, że udało nam się wesprzeć tyle wspaniałych inicjatyw, bo wiemy jaką moc – finansową i pozafinansową – mają MiniGranty: jak wiele marzeń można spełnić za nieduże pieniądze i jak wielką zmianę wnoszą w życie pojedynczych osób, grup i całych społeczności.

Zobaczcie, ile feministycznego dobra wydarza się dzięki MiniGrantom. Oto część z nich →

● Kolektyw Chemia

Kolektyw Chemia to sieć osób, które zajmują się edukowaniem na temat przemocy seksualnej, a dokładniej – tzw. pigułki gwałtu. Jak mówią członkinie kolektywu, „zależy nam na dostępności informacji i badań oraz stworzeniu bezpiecznej przestrzeni do dzielenia się historiami z doświadczeniem zatrucia i przemocy – a ich powszechność jest przerażająca”. Kasa z MiniGrantu pomogła im stworzyć i wysłać w Polskę – do szkół, restauracji, klubów – plakaty i ulotki informacyjne w języku polskim, angielskim i ukraińskim. Przez czas trwania MiniGrantu pomogły też 27 osobom, które zgłosiły się po wsparcie po doświadczeniu zatrucia. Teraz osoby członkowskie Chemii tworzą podcast Safe Girl Summer, by jeszcze szerzej docierać do społeczeństwa z wiedzą na ten temat. „Czujemy, że dzięki udostępnianiu treści edukacyjnych osoby są świadome, że nie jest ich winą, że zostały odurzone tzw. pigułką gwałtu. Że nie jest ich winą, że boją się pójść na policję – ta leży po stronie patriarchalnego systemu. Nasze działania sprawiają, że mamy coraz większą potrzebę prowadzenia zmian systemowych, chcemy, żebyśmy my i nasze siostry czuły się w Polsce bezpiecznie”, mówi Chemia.

MiniGranty

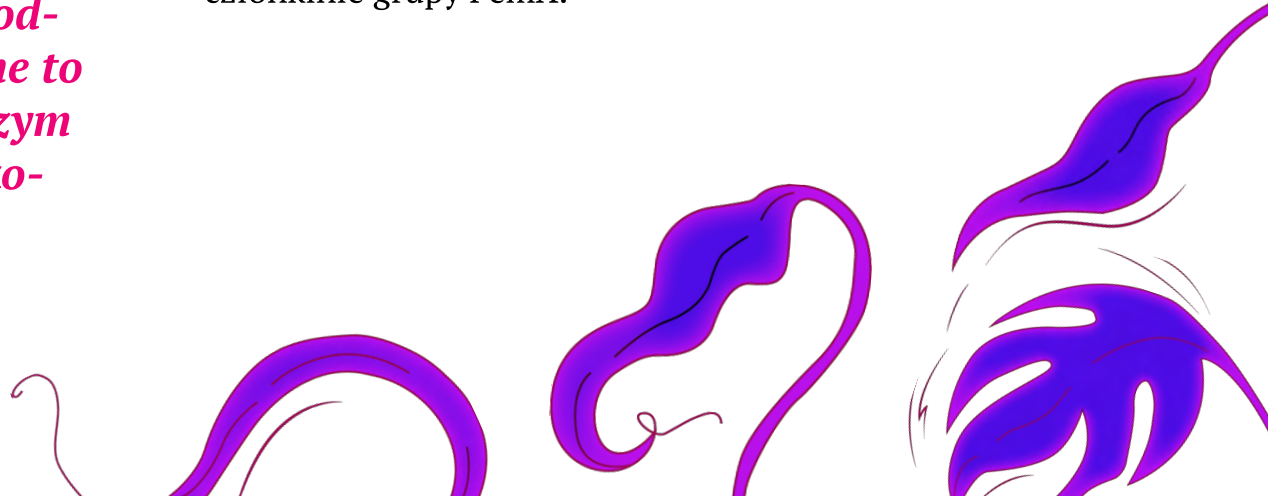
● Opiekunki Dębaku

W ramach MiniGrantu grupa zaplanowała serię spotkań aktywizujących i podtrzymujących na duchu, adresowanych do kobiet z doświadczeniem uchodźczym, które niedawno opuściły ośrodek w Dębaku i rozpoczęły samodzielne życie poza nim oraz do tych, które jeszcze w nim przebywają. Są to osoby np. z Afganistanu, Ghany, Kamerunu, Kirgistanu, Kongo, Somalii, Rwandy i Tadżykistanu. Plany grupy zweryfikowały potrzeby kobiet – okazało się, że najważniejsze jest bycie razem, nawiązywanie relacji i odpoczynek, a wspólny taniec ośmiela, przełamuje bariery i buduje zaufanie, co jest szczególnie ważne w grupie, która się poznaje, nie mając żadnego wspólnego języka. Opiekunki Dębaku zorganizowały więc we wrześniu spotkanie, którego główną częścią były tańce z instruktorką z Refugees Dance Club.

„Chcą tańczyć, żeby spuścić powietrze, odpocząć po trudnych doświadczeniach. Same to wymyśliły – zaczęły tańczyć już na pierwszym spotkaniu, przy muzyce z telefonu komórkowego.

● FemX

Grupę tworzą trzy kobiety, które przyjechały do Polski z Ukrainy, Białorusi i Rosji. W ramach MiniGrantu FemFundu dziewczyny postanowiły zaprosić inne osoby, które niedawno przyjechały do Polski, do wspólnego przygotowania performansu w duchu Teatru Playback. Korzystając z teatroterapii, stworzyły kobietom z różnymi doświadczeniami, w różnym wieku, pochodzącym z różnych krajów (Ukrainy, Rosji i Białorusi) bezpieczną, komfortową przestrzeń, w której nabrały do siebie zaufania, zyskały siłę, energię i pewność siebie, a to co trudne, przetransformowały w pozytywne. Stały się zespołem, który po zaledwie 8 spotkaniach wystąpił 23 sierpnia w Europejskim Centrum Solidarności w Gdańsku przed liczną publicznością z całkowicie improwizowanym spektaklem pt. „Tam, gdzie jest mi dobrze”, stworzonym na podstawie historii osób z publiczności. „Jesteśmy przeszczęśliwe. Jest poczucie sensu i pewność, że warto kontynuować” – mówią członkinie grupy FemX.

MiniGranty

● Smart but Cold. Zimny Dom

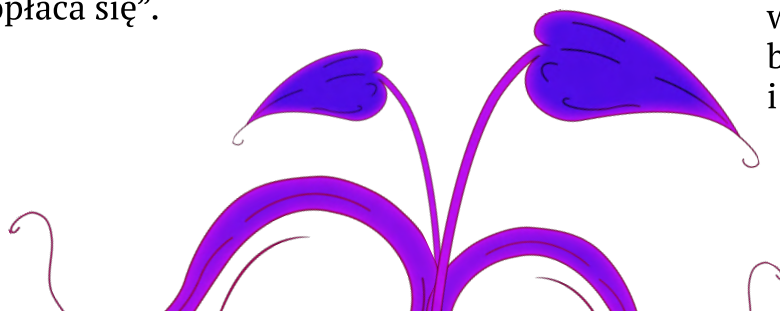
Aktywistki zakupiły czujniki temperatury i wilgotności z archiwizacją danych do mieszkań komunalnych, by dać lokatorom i lokatorkom, a także organizacjom lokatorskim twarde argumenty w żądaniach jak najszybszego zakończenia ubóstwa energetycznego. Chcą pokazać, jak drogie jest życie w budynkach bez centralnego ogrzewania i jak trudno utrzymać w nich prawidłową temperaturę. „Mieszkania komunalne mają być formą pomocy, a okazują się dużym problemem, ponieważ koszty ogrzewania prądem są bardzo wysokie, za niedogrzaniem mieszkaniem idzie grzyb, a za nim choroby (...) Przy grzaniu piecykiem elektrycznym przez całą dobę nad ranem jest w mieszkaniu 15 stopni. Są starsze osoby, które śpią w czapkach przy temperaturze 8-10 stopni i nie otwierają okien, żeby zatrzymać ciepło” – mówi członkini grupy Smart but cold. Zimny dom, która oprowadzała nas po warszawskich Włochach i opowiadała, na czym polega problem „chorych domów”, czyli budynków bez centralnego ogrzewania. Warto podkreślić, że zimne mieszkania to jest systemowy problem wynikający z rażącego zaniedbania ze strony samorządu. Według kolejnych ekip rządzących Warszawą podłączenie centralnego ogrzewania i zadbanie o mieszkania komunalne jest nierentowne, „nie opłaca się”.

W efekcie budynki stoją nieremontowane i niedogrzone od lat i niszczeją. Aktywistki piszą, że w tej sprawie – godnych warunków życia – miasto nie robi nic.

● Stowarzyszenie Kobiety Kwiaty Kociewia

W ramach MiniGrantu członkinie grupy zorganizowały warsztaty dotyczące nietrzymania moczu, dzięki którym mogły dowiedzieć się o podłożu problemu, profilaktyce i leczeniu. Ważną częścią warsztatów była rozmowa w zaufanym gronie, gdyż problemem jest nie tylko sama dolegliwość, ale także (a może przede wszystkim) związany z nią wstyd, wycofywanie się z życia towarzyskiego, izolacja, utrata poczucia własnej wartości i atrakcyjności. Ta sytuacja to wynik systemowego lekceważenia problemów zdrowotnych kobiet oraz niewystarczającej, słabo dostępnej opieki zdrowotnej dla kobiet mieszkających na wsi.

„Miejmy odwagę zmierzenia się z tym, czego doświadczamy, ale przede wszystkim miejmy odwagę zadbać o siebie – jeśli lekarze nie traktują nas teraz poważnie, to same się o sobie zatroszczmy” – mówiły członkinie Stowarzyszenia Kobiety Kwiaty Kociewia podczas warsztatu. Dzięki działaniom stowarzyszenia kobiety poczuły, że nie są same ze swoim problemem, że wbrew ograniczeniom instytucjonalnym chcą i mogą razem „o siebie zawalczyć”.

MiniGranty

” *Dzięki naszemu projektowi uczestniczki zobaczyły, że muszą o siebie powalczyć, o swoje zdrowie, godność. Zobaczyły, że nie są same z problemem, że o dziwo, koleżanka, a nawet sąsiadka ma też taki problem, a przecież nigdy nie mówiła.*

● Neuroqueer

W ramach MiniGrantu, grupa sfinansowała akcesoria dostosowawcze (takie jak kołdry obciążeniowe, słuchawki wyciszające, zabawki sensoryczne) 24 osobom neuroqueerowym. Do udziału w akcji kolektywu zgłosiło się aż 157 osób – dużo więcej niż można było wesprzeć w ramach MiniGrantu – dlatego kolektyw chce kontynuować działania. Osoby tworzące grupę nie nazywają tego, co robią, aktywizmem, tylko pomocą wzajemną – i nie chodzi tylko o konkretne wsparcie rzeczowe, ale także o tworzenie przestrzeni – neurokłrowanie przestrzeni, jak mówią – w której neuroatypowe osoby, dotąd niewidoczne, będą mogły powiedzieć o swoich potrzebach. „Chcemy się dzielić własną poradnością z innymi, budować kulturę wsparcia wzajemnego, realizować działania, które sprzyjają większej autonomii, samodzielności, uniezależnieniu się od opieki. Kiedy się powie o swoich potrzebach raz, drugi, trzeci – to staje się łatwiejsze, buduje odwagę do szukania rozwiązań, wsparcia” – mówią.

● Zespół Urlop Menstruacyjny

Grupa wydała „Raport na temat urlopów menstruacyjnych”, w którym pojawiły się głosy pracownic zatrudnionych w Polsce w oparciu o różne formy zatrudnienia, przegląd inicjatyw państwowych oraz dobrych praktyk prywatnych przedsiębiorstw, a także informacje o tym, w których krajach urlop menstruacyjny jest ustanowiony prawnie. „Chcemy stworzyć bardziej przyjazne miejsce pracy dla osób menstruujących. Nasza wartość jako pracownicy nie powinna być wartościowana naszą odpornością na ból lub różnicami fizjologicznymi. Dziś w Polsce osoba, która z powodu bólów menstruacyjnych nie jest w stanie funkcjonować w pracy, ma do dyspozycji urlop na żądanie w ramach urlopu wypoczynkowego lub zwolnienie lekarskie (co wiąże się z utratą części wynagrodzenia). W konsekwencji osoby menstruujące narażają swoje zdrowie”. Ale raport to dopiero wstęp do dalszych działań! Zespół Urlop Menstruacyjny ma w planach wydanie poradników dla firm i organizacji, panele dyskusyjne, akcje edukacyjne i świadomościowe. Chcą, żeby w Polsce zaczęła się poważna rozmowa na temat urlopów menstruacyjnych, bo badania, które przeprowadziły, pokazały, że istnieje taka potrzeba.

” *Każda i każdy z nas może mieć sprawczość w tym temacie – to nie musi być zarządzane prawnie. Urlop menstruacyjny możemy wprowadzić w naszej małej firmie czy organizacji. Takie pojedyncze success stories naprawdę mogą pomóc wprowadzić to rozwiązanie systemowo.*

Feminizm bardziej dostępny!

Zależy nam na tym, by zwiększać dostęp do feministycznych wydarzeń, sieci kontaktów i form wsparcia dla osób, które zwykle są systemowo wykluczane z tego rodzaju działań oraz doświadczają barier w dostępie do feministycznego aktywizmu. Są to między innymi, choć nie tylko: osoby z niepełnościami, osoby Głuche, osoby posługujące się językami innymi niż polski, opiekujące się dziećmi i osobami zależnymi. Dlatego w 2022 roku pilotażowo uruchomiłyśmy nowy rodzaj wsparcia dla grup i organizacji realizujących Mini - Granty – **Fundusz Dostępności**. Można z niego sfinansować działania realnie zwiększające dostępność danej inicjatywy dla osób z niepełnościami lub innych osób, które w przeciwnym razie miałyby utrudniony dostęp do wydarzenia.

W 2022 roku dzięki kasie z funduszu dostępności powstały wideoprzewodniki dot. aborcji w Czechach z tłumaczeniem na PJM (Ciocia Czesia) i materiały wideo z tłumaczeniem PJM na temat pracy seksualnej (Trzy Kobiety). Vingardium Grubiosa przygotowały transkrypcje odcinków swojego podcastu o grubancypacji, a Tranzycja.pl zwiększyła dostępność swojej strony www. Opiekunki Dębaku z dostępnościowego grantu opłaciły koszty opieki nad dziećmi, dzięki czemu kobiety zajmujące się dziećmi mogły wziąć udział w warsztatach.

Feministyczna filantropia ponad granicami

W 2022 kolejny raz zrobiłyśmy coś po raz pierwszy. Gościłyśmy w Polsce fundusz filia.die frauenstiftung z Niemiec wraz z ich kluczowymi darczyniami indywidualnymi. Nowością było to, że wizyta miała formę intensywnej objazdowej wycieczki, a nasze goście zaprosiłyśmy do zobaczenia czegoś więcej poza Warszawą, czyli również Kopaczy oraz Łodzi. Było to kilka niezwykle ciekawych dni dzielenia się wiedzą o sytuacji ruchów feministycznych i queerowych, obecnej sytuacji politycznej i coraz większej wadze finansowego wsparcia dla niezależnego, autonomicznego aktywizmu. Rozmawiałyśmy o naszych czasem różnych doświadczeniach, zmieniających się perspektywach i tym, jak feministyczny aktywizm może wyglądać na przestrzeni lat, a nawet kilku pokoleń. To było super ciekawe i rozwijające!

Jest opresja – jest opór

W 2022 roku ukazał się wyjątkowy raport o feminizmie „Jest opresja – jest opór!” Publikacja powstała na podstawie danych zebranych od imponującej liczby ponad 600 grup i organizacji, które w ostatnich 4 latach wnioskujeły o grant Funduszu Feministycznego 😊

W raporcie usłyszycie głosy rzadko brane pod uwagę. Są to w większości doświadczenia grup i organizacji dopiero od niedawna aktywnych w ruchu feministycznym. Aż 30% z tych grup działa na wsi lub w małych miejscowościach. Ponad 80% z nich podejmuje działania bez żadnego budżetu i finansowania z zewnątrz.

Uzyskałyśmy wgląd w aktywizm setek nieznanych publicznie kobiet i osób działających z dala od głównych ośrodków miejskich, a także spoza narracji mediów głównego nurtu i debat feministycznych toczących się w mediach społecznościowych.

„ Raport Funduszu Feministycznego stanowi bezcenne źródło wiedzy o osobach określających się jako feministki i mieszkających oraz działających w różnych miejscach kraju. Różnorodność jest zresztą domeną grup, które zgłaszają się do Funduszu. Samo wymienienie obszarów działania, tożsamości czy metod działania jest już fascynującą mapą polskiego feminizmu.

-dr Sylwia Chutnik, pisarka i aktywistka

Jest opresja – jest opór

„ Za niezwykle istotny wątek poruszony w raporcie uznaję pokazanie feminizmu jako pewnego zasobu czy kapitału, do którego dostęp jest czasem systemowo utrudniony – na przykład wobec kobiet z małych miejscowości czy osób z niepełnosprawnościami. Jestem przekonana, że jest to jedna z bardziej palących kwestii (...). Traktowanie feminizmu jako wiedzy i/lub praktyki, do których dostęp staje się celem samym w sobie, może pomóc znacząco przededefiniować formy mobilizacji oraz granice feminizmu (np. poprzez negocjowanie tego, co „uchodzi” za feminizm i kto o tym decyduje).

- Justyna Struzik, badaczka i aktywistka

Raport dowodzi, że feministyczny aktywizm wychodzi daleko poza uliczny protest i głośne, medialne akcje czy działania w social mediach. Feminizm jest praktyczny, skupiony na rozwiązywaniu problemów konkretnej grupy kobiet w danej społeczności, odpowiadaniu na bazowe, często materialne problemy. W każdym województwie działają i zmieniają rzeczywistość kobiety i inne osoby. Duża część tego aktywizmu związana jest z biernością państwa i zanikiem usług publicznych. Kobiety są też główną grupą odpowiadającą na kolejne kryzysy: epidemię COVID-19, kryzys na granicy polsko-białoruskiej, kryzys humanitarny związany z agresją Rosji na Ukrainę.

Działania feministyczne są głęboko zakorzenione w doświadczeniach konkretnych kobiet i osób: opresji wynikającej z warunków socjalnych i politycznych życia tu i teraz, w Polsce. Feminizm jest oporem i wydarza się w bardzo różnych miejscach, w dużych miastach, mniejszych miejscowościach i na wsi. Mamy do czynienia z dużą autonomią setek różnych inicjatyw i współistnieniem różnorodnych działań w ramach coraz szerszego i bardziej zmobilizowanego ruchu.

FEM
FUND

JEST OPRESJA – JEST OPÓR

raport
Funduszu
Feministycznego

Zachęcamy do lektury raportu „Jest Opresja – jest opór”. Całość do pobrania na:
<https://femfund.pl/raport/>

I Zjazd Społeczności Funduszu Feministycznego

We wrześniu 2022 roku odbył się pierwszy, herstoryczny Zjazd Funduszu Feministycznego, na którym spotkałyśmy się z Grantobiorczyniami wszystkich edycji MiniGrantów, Grantów Mocy i Grantów PoMocy – to jeden sukces i jedno spełnione FemFundowe marzenie. Kolejny sukces, ten dla nas najważniejszy, to niesamowicie ciepły i pozytywny odbiór Zjazdu wśród osób uczestniczących i zarazem oddolnie współtworzących program spotkania.

Plan Zjazdu opierał się bowiem na propozycjach zgłoszonych w ramach naszej społeczności. Była to przestrzeń do dzielenia się wiedzą, uczenia się od siebie nawzajem, czerpania z bardzo różnych doświadczeń. Zjazd stał się prawdziwie odważną i krytyczną przestrzenią dla refleksji o feminizmie kobiet Głuchych, potrzebach i prawach osób z niepełnosprawnościami, antycyganizmie, interpłciowości oraz walkach pracowniczych. Odbyły się też warsztaty z cyberbezpieczeństwa i regeneracji, było silent disco, polifoniczny śpiew i wspólne, leśne spacerki nordic walking. Jednym słowem, pierwszy turnus feministycznych „kolonii” (w języku polskim, Polskim Języku Migowym, ukraińskim i rosyjskim) za nami 😊

„Jednym z ostatnich większych wzruszeń był Zjazd Grantobiorczyń FemFundu, w którym brałam udział, reprezentując Vingardium Grubiosa. To było święto, serio. W jednym miejscu osoby działające JAKO i DLA queeru, neuroróżnorodności, kobiet osadzonych w zakładach karnych i poprawczych, Głuche, wypalone, Romki, działaczki wiejskie i miejskie, no cóż, i grube!

-Natalia z Vingardium Grubiosa

„Dziękujemy za wspólnie spędzony czas, wiele inspiracji. Utkwiły nam słowa Pełnoprawnej: „Intersekcjonalny aktywizm, w tym feminizm jest o kompetencjach, uważności i dialogu”.

-Roma-Poland-Ukraine

Kolonie dla feministek

” Zjazd wzmocnił mnie w momencie wypalenia. Po tym spotkaniu, które było połączeniem różnych światów, czuję intersekcjonalizm w kościach.

- Cytat z ankiety ewaluacyjnej

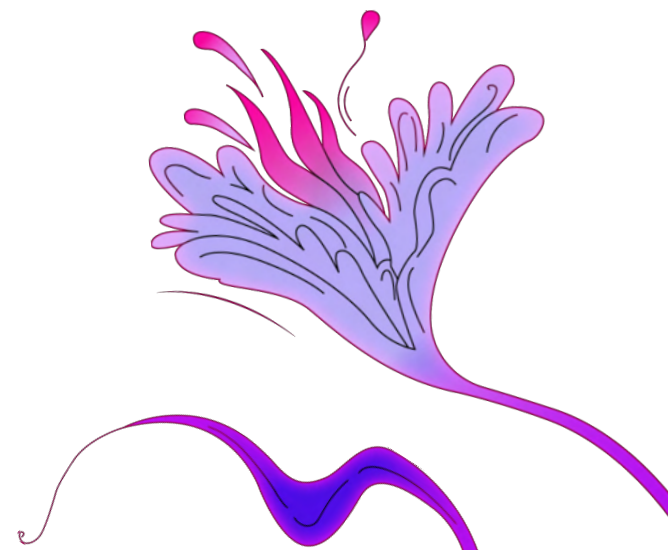

” Gratuluję organizacji i atmosfery - taka różnorodność osób, a jednocześnie wytworzenie przez was (i facylitator-ki) takiej atmosfery akceptacji i szacunku dla tej różnorodności oraz poczucia bezpieczeństwa [sprawiły], że chyba każdy mógł poczuć się tam dobrze! 😊

-Sensorycznie wrażliwe

” Jestem wdzięczna za wzięcie udziału w tym zjeździe. Czuję, że odpoczęłam, robiąc aktywizm - taki paradoks.

- Cytat z ankiety ewaluacyjnej

Granty Mocy

W 2021 roku z ogromną ekscytacją i niemałą treścią odpaliliśmy Granty Mocy – solidne wzmocnienie w wysokości 60 000 zł.

Wiemy, jak potrzebne jest budowanie stabilności, niezależności i bezpieczeństwa instytucjonalnego organizacji feministycznych w Polsce, dlatego nie poprzestajemy na jednorazowym wsparciu! Grantobiorczynie mogą przedłużyć współpracę z FemFundem o kolejne trzy lata i ostatecznie uzyskać wsparcie o łącznej wysokości 300 000 zł.

Granty Mocy+ w wysokości 80 000 zł na kolejny rok otrzymały:

- **Fundacja Trans-Fuzja**, działająca na rzecz osób transpłciowych;
- **Stowarzyszenie “Dla Ziemi”**, działające na rzecz uchodźczyń i migrantek;
- **Stowarzyszenie Pracownia Różnorodności** – SPR, działające na rzecz osób LGBTQ.

1 września 2022 roku ruszyliśmy również z 2. edycją Grantów Mocy. Głosem społeczności, czyli dwunastu organizacji, które znalazły się w drugim etapie, granty w wysokości 60 000 zł już w styczniu 2023 trafią do:

- **Fundacji Bezpestkowe**, wspierającej osoby z zespołem MRKH;
- **Fundacji Interakcja**, pracującej na rzecz osób interplciowych;
- **Fundacji Pasjodzielnia**, działającej na rzecz rozwoju i wzmocnienia kobiet mieszkających na wsi;
- **Fundacji Różowa Skrzyneczka**, działającej na rzecz dostępu do bezpłatnych środków menstruacyjnych w przestrzeni publicznej;
- **Kolektywu Szpila**, wspierającego osoby aktywistyczne doświadczające represji ze strony władz.

Ale to nie koniec dobrych wiadomości! Decyzją Zespołu Funduszu dodatkowy grant strategiczny otrzymały:

- **Prawniczki Pro Abo**, działające na rzecz dostępu do legalnej i bezpiecznej aborcji.

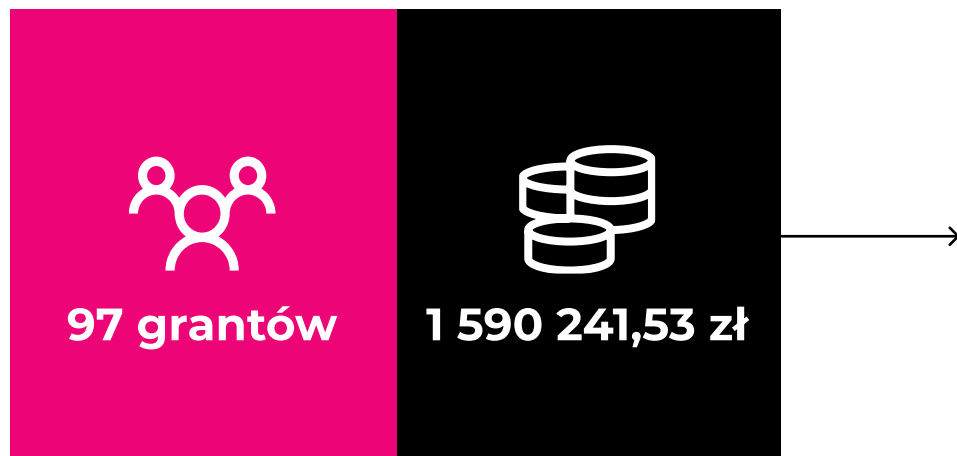
To wszystko oznacza, że kasa z Grantów Mocy wesprze 9 grup, na łączną kwotę 600 000 zł. Tego nie byłoby bez Was ♥

FemFund w liczbach

W 2022 roku ze wsparcia finansowego FemFundu skorzystało łącznie 89 grup i organizacji feministycznych. To największa liczba przyznanych grantów i najwyższa kwota wsparcia w historii FemFundu. Przekazałyśmy aż 1 590 241,53 zł na feministyczny aktywizm!

Wspierałyśmy w 2022 roku 71 grup i organizacji w całej Polsce oraz 4 organizacje w Ukrainie.

Zobacz, jak to wyglądało w różnych programach!

MINI GRANTY

maks. 4900 zł na
feministyczny aktywizm

28 grantów

135 726 zł

MINI GRANTY+

przedłużona współpraca
w ramach MiniGrantów

33 granty

297 448,28 zł

POGOTOWIE FEMINISTYCZNE

maks. 3000 zł na pilne
działania i kryzysy

17 grantów

49 200 zł

FUNDUSZ DOSTĘPNOŚCI

na działania zwiększające
dostępność

5 grantów

16 400 zł

GRANTY FEMINISTYCZNEJ POMOCY

na działania w zw.
z wojną w Ukrainie

10 grantów

800 000 zł

GRANTY FEMINISTYCZNEJ POMOCY DLA UKRAINY

na wsparcie grup
feministycznych
w Ukrainie

4 granty

291 467, 25 zł

Podziękowania

Wierzymy, że siła i przyszłość FemFundu leży w naszej rosnącej społeczności! Tych 12 miesięcy nie byłoby bez bardzo wielu wspaniałych osób, grup i organizacji. Jest Was tak dużo, że niemożliwe staje się wymienienie Was wszystkich z imienia czy nazwy. Pamiętamy jednak o Was i czujemy ogromną wdzięczność, wiedząc, że możemy na Was polegać i działać również dzięki Waszej mądrości, hojności i sile.

W tym miejscu chcemy podziękować szczególnie gorąco:

- **darczyńcom i darczyńcom FemFundu ♥ To dzięki waszym stałym wpłatom możemy wspierać działania grup, które robią prawdziwą, oddolną zmianę dla dobra nas wszystkich,**
- **wspaniałym organizacjom partnerskim, które obdarzyły nas zaufaniem i wsparciem finansowym umożliwiającym działanie na własnych zasadach, zgodnie z naszymi wartościami i w odpowiedzi na bieżące, krytyczne wyzwania,**
- **Ilii Makówce, które dołączyło na stałe do naszego zespołu i w tym krytycznie ważnym roku wsparło prace FemFundu w obszarze zarządzania finansami. Dobrze, że jesteś z nami ♥**
- **Martynie Tokarskiej, która była dla nas nieocenioną podporą i wspaniałą ogarniaczką najważniejszych działań, w tym Zjazdu Funduszu Feministycznego, który przeszedł do historii jako całkiem dobre kolonie dla feministek ♥**

**Z Wami
wszystko jest
możliwe**

Dołącz do nas już dziś!

**FEM
FUND**
fundusz
feministyczny

tekst: Ania Deryło, Marta Rawłuszko, Gosia Leszko
zdjęcia: Agata Kubis i Emilia Oksentowicz / .kolektyw
korekta: Aleksandra Sekuła
projekt graficzny i skład: Sara Kral

Wspieraj z nami feministyczne działania,
które budują lepszy świat dla nas wszyst-
kich. Ustaw comiesięczną wpłatę!

Możesz to zrobić na dwa sposoby:

- Przez system PayU na naszej stronie:
femfund.pl/wsparcie
- Przelewem bankowym na nasze konto:
79 9011 0005 3030 0080 2000 0018
Vistula Bank | tytuł przelewu:
darowizna na cele statutowe

Twoje pieniądze to jeszcze więcej feminizmu!

